

 Göteborg Energi	BESLUTSÄRENDE	1(18)
	2018-11-27	
Robert Casselbrant		Diariennr
Ekonomidirektör		10-2018-0435

Uppföljningsrapport 3 2018 Bolag

Koncernen Göteborg Energi

Förslag till beslut

Med hänvisning till bifogad rapport föreslår jag att styrelsen beslutar att fastställa och godkänna Uppföljningsrapport 3 2018.

Göteborg som ovan

Alf Engqvist

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
1.1 Styrkort	4
2 Resultatredovisning och analys.....	6
2.1 Väsentliga händelser och verksamhetens utveckling.....	6
2.2 Utfall och prognos	10
2.2.1 <i>Utfall till och med perioden.....</i>	<i>10</i>
2.2.2 <i>Prognos .....</i>	<i>11</i>
2.2.3 <i>Resultat per affärsområden/dotterbolag eller motsvarande.....</i>	<i>12</i>
2.3 Utveckling inom personalområdet.....	13
2.3.1 <i>Personalvolym och lönekostnad.....</i>	<i>13</i>
2.3.2 <i>Rekryteringssvårigheter - effekter .....</i>	<i>14</i>
2.3.3 <i>Övrig utveckling inom personalområdet.....</i>	<i>14</i>
2.4 Investeringar	14
2.5 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	15
2.6 Nyckeltalsredovisning	16
2.7 Miljö	16

1 Sammanfattning

Ekonomi

Koncernens resultat efter finans på 465 mkr är i linje med budget. Prognosen förutspår ett något svagare resultat än budgeterat vid årets slut främst drivet av högre el och bränslepriser än planerat.

Kund

I undersökningen "Nils Holgersson" är Göteborg Energi AB för fjärrvärme rankad på 27:e plats år 2018 (29:e plats år 2017) och på 18:e plats (samma placering) för elnätet. Det är ett viktigt mått och visar att vi levererar prisvärda och stabila produkter till Göteborgs invånare.

Göteborg Energi jobbar ständigt med att förbättra och utveckla digitala plattformar för att möta kundens behov vilket har ökat antal besökare och aktivitet på hemsidan. Exempel på förbättringar är en kommande lösning för att undgå att extern webb blir överbelastad samt att vi vid ett större avbrott högt upp på sidan informerar och tar kunden vidare till avbrottskartan.

Produktion

Uppstart av produktionsanläggningar inför årets eldningsäsong har inneburit en del utmaningar som löst på ett bra sätt. Under en kortare kallperiod behövde spetsproduktion tas i drift, men allt är nu löst och vi avvaktar kallare väder och ordentlig driftsättning inför säsong.

Leverans

Den 26:e september drabbades 43 300 kunder i centrala Göteborg av elavbrott. Avbrottstiden var mellan 13:13 – 13:25. Anledningen till avbrottet berodde på att en äldre utrustning uppfattade att en reservmatning hade för hög ström mot vad kabeln är dimensionerad för. Det var felaktigt och är nu inaktiverat. Vi har flera installationer av samma typ. Dessa kontrolleras nu för att säkerställa att de har korrekta funktioner.

1.1 Styrkort

Verksamhet					
<i>Mål helår</i>	<i>Mål perioden</i>	<i>Utfall perioden</i>	<i>Mål helår</i>	<i>Mål perioden</i>	<i>Utfall perioden</i>
Riskobservationer:kvoten (tillbud+riskobservationer)/(olycksfall+färdolycksfall), >10	10	4,28	Kostnad andel förebyggande underhåll, >55-60%	55-60	58
Olycksfall med efterföljande frånvaro, 0	0	14	Leveranssäkerhet Elnät, SAIDI, <24 min	24	23,8
Leveransprecision underhållsplaner, >80%	80	81			
Kund			Miljö		
<i>Mål helår</i>	<i>Mål perioden</i>	<i>Utfall perioden</i>	<i>Mål helår</i>	<i>Mål perioden</i>	<i>Utfall perioden</i>
Nöjd kund (SKI), +1	et	et	Minskad CO2 från lokal el- och värmeproduktion, 40 kton	31,2	67,87
Nils Holgersson, resultat fjärrvärme, lägsta kvartil	72	27	Energieffektiviseringar i anläggningar, nät och fastigheter, 4,6 GWh	3,45	0,852
Anslutningsgrad för fjärrvärme och fjärrkyla för nybyggnation, >80%	80	100	Främja fossilfria transporter, antal laddstolpar, 260 st	211	127
			Andel utfasade farliga kemiska produkter, >66%	65	72
Medarbetare			Ekonomi		
<i>Mål helår</i>	<i>Mål perioden</i>	<i>Utfall perioden</i>	<i>Mål helår</i>	<i>Mål perioden</i>	<i>Utfall perioden</i>
HME (Hållbart Medarbetar Engagemang), >70	70	70	Avkastning, räntabilitet på eget kapital, 8,6%	et	et
Attraktiv arbetsgivare, Topp 50	et	et	Avkastning, räntabilitet på sysselsatt kapital, 7%	et	et
Sjukfrånvaro, <4,5%	4,5	4,4	Resultat efter finansiella poster, 660 mkr	463	465
Kompetensväxling (Intern rörlighet), >25%	et	et	Resultat före avskrivningar, EBITDA, 1 510 mkr	1 173	1 151
			Operativt fritt kassaflöde, EBITDA-CAPEX, 560 mkr	502	472

Verksamhet

- 14 olycksfall varav 6 med frånvaro har inträffat under januari-oktober. En fallolycka med bruten axel till följd under oktober.
- Underhållsplanerna ligger något över målet. Förväntas ligga i fas vid årsskiftet.
- SAIDI elnät ligger i linje med målet men avbrotten i juni och september påverkar SAIDI med ca 6 minuter under lång tid framöver.
- Kostnadsandel förebyggande underhåll ligger i linje med målet, men påverkas av omprioritering arbete pga AFS.

Kund

- Utfallet på nöjd kund enligt SKI mäts en gång per år – resultat kommer i slutet av november. Vi har 16 stycken prioriterade åtgärder för nöjdare kunder varav 12 stycken är påbörjade och 1 klar (benchmark med Öresundskraft).
- Resultatet för 2018 är plats 27(29) av 290 kommuner för fjärrvärme. Rapporten visar prisskillnader för "Fastigheten Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige" vilken genomförs en gång per år.
- Anslutningsgraden följs upp halvårsvis 2018. Kunder väljer både fjärrvärme och fjärrkyla till sin nyproduktion vilket ger en positiv trend för försäljningen.

Miljö

- Målet om minskad CO2 är uppnått sedan i våras och följs inte längre upp.
- Energieffektivisering 2018 har inte skett i den omfattning som var planerad, åtgärder omfattande 0,85 GWh har kunnat genomföras hittills. En del åtgärder har skjutits till 2019. Med tidigare års resultat är det långsiktiga målet redan uppnått.
- Av de 260 planerade laddarna (520 laddplatser) är 127 laddare (254 laddplatser) i drift på totalt 24 siter/ställen (parkeringar). Bedömnigen är att målet uppnås under året.
- Vi har hittills fasat ut 72 % av våra farliga kemiska produkter, jämfört med 2014. Anledningen till den höga utfasningsandelen är avveckling och konservering av GoBiGas samt nedmontering av Big Glenn.

Medarbetare

- Utfall HME uppfyller målet.
- Attraktiv arbetsgivare rapporteras när resultat finns tillgängligt.
- Sjukfrånvaron uppfyller målet att vara lägre än 4,5%.
- Kompetensväxling rapporteras hel och halvår.

Ekonomi

- Räntabilitet på eget kapital redovisas endast i samband med delår- samt årsbokslut.
- Räntabilitet på sysselsatt kapital redovisas endast i samband med delår- samt årsbokslut.
- Resultat efter finansiella poster är i linje med mål.
- EBITDA är lägre än mål drivet av ett lägre täckningsbidrag och högre övriga externa kostnader. Motverkas delvis av lägre personalkostnader än plan.
- Operativt fritt kassaflöde är lägre än plan, drivet av både lägre EBITDA och en något högre investeringstakt än planerat.

2 Resultatredovisning och analys

2.1 Väsentliga händelser och verksamhetens utveckling

Kund

Nils Holgersson

"Fastigheten Nils Holgersson" är en metod som använder en typfastighet som förflyttas till landets alla kommuner (290 st). Den visar prisskillnader mellan Sveriges kommuner för bland annat el och uppvärmning. Göteborg Energi AB är för fjärrvärme rankad på 27:e plats år 2018 (29:e plats år 2017) och på 21:e plats (samma placering) för elnätet. Det är ett viktigt mått och visar att vi levererar prisvärda och stabila produkter till Göteborgs invånare.

Kundnöjdhet

För att öka kundnöjdheten och stärka förståelse kring hur kund tänker och agerar bedriver Marknad och Försäljning pilotuppdrag kring metoden "Kundresor". Metoden innebär systematisk kartläggning av samtliga beröringspunkter mellan kund och verksamheten. Genom att analysera vad som är viktigt för kunden i varje steg kan vi utifrån fakta designa våra tjänster/produkter och arbetssätt efter kundens verkliga behov och identifiera styrkor och bristområden som påverkar kundnöjdheten.

Digitalisering

Göteborg Energi jobbar ständigt med att förbättra och utveckla digitala plattformar för att möta kundens behov vilket har ökat antal besökare och aktivitet på hemsidan.

- Vid ett stort avbrott har vi nu på extern webb en banner överst på startsidan som informerar om avbrottet och därifrån är det enkelt att sedan komma vidare till avbrottskartan.
- Vi har arbetat vidare med en lösning för att undgå problematiken med att extern webb blir överbelastad, vilket inträffade vid ett stort elavbrott innan sommaren då många kunder sökte information via goteborgenergi.se.
- Under våren lanserades den digitala flytthjälpen på extern webb och sedan introduktionen har vi nästan 1000 avtal som hanterats via denna tjänst.

Produktion

Det tredje kvartalet fortsatte som det andra slutade med förhållandevis varmt väder och revisioner för fjärrvärmen. Under september hade vi en till två lite kallare veckor där mer egen produktion krävdes.

Uppstart inför säsong går inte alltid smärtfritt och i år fick vi både problem med flispannan (HP3) på Sävenäs och med värmepumparna som tyvärr inte var redo på grund av ett försenat projekt. Detta gjorde att vi fick ta dyrare spetsproduktion i drift samt Rya KVV under ett antal dygn. Nu är dock anläggningarna startade och testkörda och vi väntar på kallare väder och ordentlig driftsättning inför säsong.

Fjärrkyla är i slutet på sin huvudsäsong och det varma vädret har gjort säsongen längre än vanligt. Fjärrkyla går nu in i en välbehövlig revisionsperiod.

Leverans

Den 26:e september drabbades 43 300 kunder i centrala Göteborg av elavbrott. Avbrottstiden var mellan 13:13 – 13:25. I samband med ett underhållsarbete matades centrala Göteborg en kortare tid genom ett alternativt driftläge. Anledningen till avbrottet berodde på att en äldre utrustning uppfattade att en reservmatning hade för hög ström mot vad kabeln är dimensionerad för. Det var felaktigt och är nu inaktiverat. Vi har flera installationer av samma typ. Dessa kontrolleras nu för att säkerställa att de har korrekta funktioner.

Vid föregående större avbrott fungerade inte hemsidan utan gick ner på grund av överbelastning. Vid felet den 26 september fungerade hemsidan och information om avbrottet fanns tillgänglig

Antalet läckor i Fjärrvärmenätet har under året varit högre än normalt. Antalet läckor tom september är 75 st jämfört med 59 föregående år. Den största anledningen till läckorna har varit korrosionsskador på rör förlagda i betongkulvertar. För närvarande pågår en större utredning avseende reinvesteringsbehovet i fjärrvärmenätet.

Ekonomi

Koncernens resultat efter finans på 465 mkr är i linje med budget. Prognosen förutspår ett något svagare resultat än budgeterat vid årets slut främst drivet av högre el och bränslepriser än planerat.

Utvecklingsprojekt

EU projektet FED (Fossil Free Energy Districts) är nu inne i en intensiv fas med programmering och driftsättning av den mjukvarumässiga handelsplatsen som skall styra energianvändningen på Chalmersområdet. I detta arbete är Göteborg Energi involverade, liksom i den driftövervakning och analys som kommer vara huvuduppgiften när driftsättningen är klar. Målet är att handelsplatsen skall vara helt driftsatt vid årsskiftet, och att drift- och utvärderingsperioden börjar löpa därefter och ett år framåt.

De två smarta elnät-projekten "micro-to Mega-Grid (m2M)" och "United-Grid", som syftar till att finna verktyg som effektiviserar elnätsdriften i ett framtida scenario, har nu kommit igång, och vi har gjort våra första leveranser till projekten. I dessa smarta elnätsprojekt kommer installationerna i, och samarbeten med Riksbyggen Brf Viva, att vara en viktig del av vår insats.

Våra samarbeten med Riksbyggen och HSB Living Lab, och styrningen av energianvändningen för framförallt Riksbyggen Brf Viva, är vårt bidrag till det EU-finansierade IRIS-projektet där Göteborgs Stad är en av huvudparterna (tillsammans med Utrecht och Nice). IRIS-projektet har nu pågått ett år, och en årskonferens hölls i oktober där framdriften i projektet beskrevs och möjligheter att replikera lösningar till andra städer diskuterades. Installationerna av ett ellager (begagnade bussbatterier i samarbete med Volvo) i Riksbyggen BrfViva har i stort sett slutförts och efter slutprovning så inleds en 5-årig forsknings- och utvecklings-samarbete kring optimering av energianvändning och effektivisering med hjälp av alla installationer i byggnaden.

Teknik och politik

Fossilfritt Sverige

Fossilfritt Sverige är en plattform för dialog och samverkan mellan företag, kommuner och andra typer av aktörer som vill göra Sverige fritt från fossila bränslen. Den viktigaste leverabeln från initiativet är branschvisa färdplaner, där aktörer inom en bransch gemensamt sätter upp mål om fossilfrihet senast 2045, gör gemensamma åtaganden och riktar uppmaningar till andra aktörer och till politiken. Hittills har nio färdplaner presenterats, och några till är på väg.

Inom ramen för initiativet arbetar ett 30-tal aktörer från skilda delar av "uppvärmningsbranschen", fastighetsägare, energibolag, bränsle- och utrustningsleverantörer, med att ta fram en Färdplan för fossilfri uppvärmning. Färdplanen innehåller en vision om hur uppvärmningsbranschen som helhet ska bli fossilfri till 2030 och uppnå negativa utsläpp till 2045. För att visionen ska kunna realiseras enas branschrepresentanterna om ett antal åtaganden. Man riktar också uppmaningar till andra branscher och inte minst till politiken, om förutsättningar som uppvärmningsbranschen saknar rådighet över. Färdplanen ska vara klar tidigt i november, och meningen är att så många aktörer som möjligt ska skriva under den.

Många vill få plats i Göteborgs elnät

Göteborg växer så det knakar. Nya industrier vill etablera sig, befintliga industrier börjar byta ut bränslen mot el, och vi ser framför oss en kraftig ökning av elanvändningen i transportsektorn.

Det lokala elnätet i Göteborg är starkt; det som begränsar är hur mycket el vi kan få in till nätet utifrån. Vi har fortfarande en marginal kvar, men den kan snabbt ätas upp. Ett stort datacenter till exempel, skulle ta stor del av den marginalen. Här gäller det att vi som på olika sätt ansvarar för den långsiktiga samhällsplaneringen tar ett helhetsgrepp. Om vi inte gör det riskerar vi att ställas inför en situation som innebär att vi vet hur vi vill bygga en hållbar stad, men har själva tagit bort möjligheterna att göra det. Staden behöver behålla en marginal i elnätet för fortsatt utveckling av vår framgångsrika industri, samt utrymme för elektrifierade transporter.

Regionnäten in till Göteborg har redan idag nått kapacitetsgränsen. Men tack vare lokal elproduktion i framförallt kraftvärmeanläggningar kan effektbehovet idag under kalla vinterdagar hanteras med god leveranssäkerhet. För att möta de behov vi ser framför oss redan nu är kapaciteten dock inte tillräcklig. Den långsiktiga lösningen på utmaningen är att förstärka inmatningen av el in till Göteborg. Problemet är att detta tar väldigt lång tid, upp till tio år. Under tiden måste flera åtgärder vidtas, om Göteborg ska kunna växa på det sätt vi vill och planerar för.

Fjärrvärmens spelar en avgörande roll som avlastning för elsystemet. I Göteborg är den totala kapaciteten i fjärrvärmsystemet, i kilowatt räknat, större än i elnätet. Så utan fjärrvärme skulle elnätet kollapsa. Fjärrvärmens måste kunna fortsätta utvecklas, och det ökade uppvärmningsbehov som kommer att bli konsekvensen av stadens expansion kan inte baseras på el i någon större omfattning. Elen behövs till annat.

Nästan 30 procent av kapaciteten i Göteborgs elsystem utgörs av lokal elproduktion. Den dominerande anläggningen är Rya kraftvärmeverk, som använder naturgas som bränsle. Vi planerar för en helt fossilfri fjärrvärme senast 2030, så naturgasen måste ersättas med något annat. Detta kommer att kräva mod både för nya lösningar och för att investera, kanske i samarbeten som vi inte hittills är vana vid.

Det finns tekniska åtgärder att göra i systemet, och energieffektivisering är i dagens situation allt mer angeläget. Det är angeläget att vi effektiviserar på rätt sätt, alltså att vi fokuserar på att begränsa effektuttag. Klassiska åtgärder för energieffektivisering är utmärkta framförallt i byggnader med elvärme, men att utnyttja digitaliseringens möjligheter för intelligent styrning av energianvändning kommer också att bli viktigt.

Lagring av el har också en roll i det smarta energisystemet. Då kan lokalt producerad sole ge ett reellt bidrag till effektbalansen, vilket inte sker idag. Regelverken kring energilager behöver förenklas, och tillåta elnätbolagen att äga och driva ellager i syfte att klara leveranssäkerheten.

Utåtriktade aktiviteter

Göteborg Energis hållbarhetsstipendium, Tänk:Om, på en miljon kronor delas ut till sex stipendiater. Nytt för i år är att alla göteborgare är inbjudna till att rösta fram tre av dem. Tänk:Om, som tidigare hette Göteborg Energi Miljöfond, är ett hållbarhetsstipendium som ska inspirera och hjälpa göteborgarna att genomföra innovativa idéer för en mer hållbar vardag. Stipendiet har funnits sedan 2009 och sedan dess har cirka 4,8 miljoner kronor fördelats mellan 80 projekt.

Den 11 september gick startskottet för bygget av vår solcellspark vid Säve flygplats. Intresset för parken är stort, både bland göteborgare som vill vara en del av parken och från massmedier. Startskottet fick stort medialt genomslag både lokalt och nationellt. I samband med startskottet utlystes också en tävling för att ge parken ett namn. Tävlingen avslutades den 31 oktober och hela 1600 förslag har inkommit. Det vinnande förslaget offentliggörs vid parkens invigning i december.

Media

Mediebildens har under september/oktober bland annat präglats av valrörelsen och startskottet för vår solcellspark i Säve. Då flera partier lokalt har föreslagit att hela eller delar av Göteborg Energi ska säljas har detta diskuterats medialt i olika debatter och debattartiklar inför valet. Den 11 september höll vi ett event ute på Säve där den första solcellspanelen till den blivande solcellsparken symboliskt lades på plats. Vi fick ett stort medialt genomslag kring detta, bland annat genom en helsida i GP och reportage i Radio Göteborg. Vår samarbetspartner ABB valde också att gå ut med ett eget pressmeddelande vilket fick stor spridning i nationell bransch- och affärspress. Även TT nämnde satsningen i en artikel om solenergi och den artikeln publicerades i mer än 25 tidningar runt om i landet.

I en stor artikel i GP intervjuades Alf Engqvist om effektfrågan och konstaterade att Göteborg, till skillnad från till exempel Malmö och Stockholm inte har effektbrist just nu. Staden måste dock bestämma sig för vilken typ av företagsetableringar man önskar och vilken inverkan dessa har på systemet.

Vidare har två TT-artiklar, en om solenergi med Göteborg Energis nya solcellspark som exempel och en om problemen i samband med kreditförluster på Nasdaq-börsen, där Robert Casselbrant intervjuades om hur Göteborg Energi drabbats, fick stor spridning i en mängd tidningar runt om i landet. På hemmaplan i Göteborg valde Västnytt att göra ett större reportage om demonteringen av vindkraftverket Big Glenn och ekonomin i projektet. Vidare fick ett större strömavbrott som drabbade centrala staden med runt 40 000 strömlösa stor medial uppmärksamhet både lokalt men också i medier som Aftonbladet och Svenska Dagbladet. Vår egen nyhet att vi utlyst en namntävling där göteborgarna får komma med förslag på vad den nya solcellsparken ska heta har fått stor spridning, både i traditionella medier och i sociala medier.

Pressmeddelanden:

11 september: "Stort intresse för solcellspark bland göteborgarna"

14 september: "Toppnotering för fjärrkyla under rekordvarm sommar"

3 oktober: "Tävling: Dags att ge solcellsparken ett namn"

10 oktober: "Ackumulatortank nytt steg mot fossilfri fjärrvärme"

24 oktober: "Vem får årets Tänk:Om-stipendium? Folkets röst avgör"

2.2 Utfall och prognos

Resultaträkning i sammandrag

Belopp i mkr	Period				Helår			
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall fg år	Prognos	Fg prognos	Budget	Bokslut fg år
Intäkter								
Nettoomsättning	4 806	4 337	469	4 390	6 234	6 257	5 491	5 552
Aktiverat arbete för egen räkning	66	75	-9	79	80	79	89	98
Anslutningsavgifter	66	75	-9	63	93	90	90	79
Övriga rörelseintäkter	33	13	20	28	34	28	15	106
Kostnader								
Råvaror och förnödenheter	-2 464	-1 956	-508	-2 106	-3 341	-3 346	-2 531	-2 727
Övriga externa kostnader	-806	-781	-25	-741	-975	-992	-934	-926
Personal-kostnader	-546	-589	43	-575	-665	-657	-707	-696
Av- och nedskrivningar	-539	-571	32	-593	-652	-650	-686	-777
Resultat från andel i intresseföretag	-4	0	-4	-9	-5	-5	0	114
Rörelseresultat	612	602	9	536	803	804	827	823
Finansiella intäkter	7	2	5	3	7	5	3	2
Finansiella kostnader	-154	-141	-13	-155	-180	-179	-170	-185
Resultat efter fin.poster	465	463	1	384	630	630	660	640
Effekt av IAS19 exkl skatt	0	4	-4	4	0	0	5	3

2.2.1 Utfall till och med perioden

- Förädlingsvärdet, TB1, uppgick till 2 342 mkr och var 39 mkr sämre än budget men 58 mkr bättre än fg år.
- Täckningsgraden, TG, uppgick till 49% jämfört med budgeterade 55% och 52% fg år.
- EBITDA uppgick till 1 151 mkr mot budgeterade 1 173 mkr och fg års utfall om 1 129 mkr
- Rörelseresultat uppgick till 612 mkr, 10 mkr bättre än budget och 76 mkr bättre än fg år.
- Resultat efter finansiella poster uppgick till 465 mkr, 2 mkr bättre än budget och 81 mkr bättre än fg år.
- Periodens investeringar uppgick till 679 mkr, jämfört med budgeterade 671 mkr och 550 mkr fg år.

Koncernens nettoomsättning härrör till största delen från produktområdena Fjärrvärme, Elhandel och Elnät. Nettoomsättning per oktober 2018 uppgick till 4 806 mkr (4 337).

Råvaror och förnödenheter inkluderar inköpskostnader för koncernens handelsprodukter samt rå- och insatsvaror till koncernens energi- och tjänsteproduktion. De i särklass största posterna för råvaror och förnödenheter är hänförliga till Elhandel och Fjärrvärme. Periodens kostnader för råvaror och förnödenheter uppgick till 2 464 mkr (1 956).

Koncernens **täckningsbidrag**, differensen mellan nettoomsättning och kostnader för råvaror och förnödenheter uppgår till 2 342 mkr (2 381). Det lägre täckningsbidraget jämfört med budget är huvudsakligen hänförligt till avyttringar inom Elnät och Fjärrvärme (Partille Energi), vilket i delar kompenseras av en bättre fjärrvärmeaffär i moderbolaget, men även ett starkare bidrag från Stadsfiber, Gasnät samt Sol- och vindenergi.

Koncernens **Övriga rörelseintäkter** uppgår till 33 mkr jämfört med budgeterade 13 mkr. Större delen av den högre intäkten förklaras av realisationsvinst vid försäljning av utsläppsrätter samt försäljning av kundfordringar.

Övriga externa kostnader består av några större kostnadsslag. Här redovisas till exempel driftskostnader för anläggningar, material till anläggningar, förebyggande underhåll och olika entreprenader. Resultatraden innehåller även kostnader som externa konsulter, administrativa tjänster, kontors- och fastighetservice och IT-kostnader. Koncernens Övriga externa kostnader uppgår till 806 mkr (781).

Personalkostnaderna till och med oktober uppgick till 546 mkr mot budgeterade 589. Personalkostnaden i verksamheten är under, eller i linje med budget inom samtliga verksamhetsdelar med ett undantag.

Avskrivningar och nedskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar uppgick till 539 mkr (571). Större delen av avvikelserna (22 mkr) är hänförlig till avyttrade verksamheter (Partillebolagen).

På raden **Resultat från andelar i koncern- och intresseföretag** redovisas en kostnad om 4 mkr jämfört med en nollbudget. Kostnaden avser huvudsakligen reglering av slutlikvid kopplat till avyttringen av Partille Energi AB.

Resultat från finansiella poster är en nettokostnad om 147 mkr jämfört med budgeterade 139 mkr. En högre räntekostnad än planerat är den huvudsakliga förklaringen till avvikelserna, mindre ingående komponenter är nedskrivning av andelar i Johanneberg Science Park AB samt valutakursvinster på korta fordringar.

2.2.2 Prognos

Helårsprognosen avseende resultat efter finansiella poster uppgår till 630 mkr, vilket är 30 mkr sämre än ursprunglig budget men på samma nivå som föregående prognos. En övergripande förklaring finns i att budgeten innehöll bidrag från de sedan slutet av 2017 avyttrade verksamheterna i Partille Energi vilka inte är med i utfall eller prognoser. Resultatbidraget från Partille Energi i ursprunglig budget uppgår till 26 mkr.

Jämfört med föregående prognos sänks koncernens täckningsbidrag, främst kopplat till högre råvarupriser i fjärrvärmeaffären. Detta kompenseras något, framförallt av lägre förväntade kostnader över alla verksamhetsområden.

2.2.3 Resultat per affärsområden/dotterbolag eller motsvarande

Belopp i mkr	Period			Helår			
	Utfall	Budget	Avvikelse	Prognos	Fg prognos	Budget	Bokslut fg år
Fjärrvärme	367	361	6	578	568	548	388
Gashandel	30	0	30	14	15	-1	-1
Biogas	-103	-76	-27	-107	-108	-79	-115
Gasnät	41	18	23	45	36	17	35
Kyla	-23	-24	1	-34	-39	-30	-27
Elhandel	37	34	3	26	29	43	62
Sol-och vindenergi	-7	-16	9	-7	-11	-17	-57
Elnät	190	190	0	241	241	247	226
Stadsfiber	33	22	12	36	28	27	22
Energitjänster	-15	-4	-11	-21	-16	-7	-22

Produktområde **Biogas** uppvisar ett resultat efter finans som är 27 mkr sämre än budget. I årets början fattades ett beslut att separera handel med biogas från produktion av biogas. Produktområdets omkostnadssida belastas av nedstängningskostnader kopplade till GoBiGas.

Produktområde **Elhandel** uppvisar ett resultat efter finans som är 3 mkr bättre än budget. Resultatet påverkas positivt av en upplöst reservering relaterat till tidigare tvist. Negativ påverkan kopplat till kreditförlust efter händelse på elbörsen Nasdaq Commodities. Orsaken är en att en enskild borsmedlem gjort stora förluster och inte kunnat täcka sina säkerhetskrav till Nasdaq.

Produktområde **Elnät** har ett resultat i linje med budget. Då budgeten innefattar den avyttrade verksamheten i Partille Energi Nät AB ska resultatet ses som en positiv avvikelse mot budget.

Energitjänster uppvisar ett bidrag som är sämre än budget, framförallt kopplat till intäktsidan. På samma sätt som tidigare rapporterat är detta i huvudsak hänförligt till färre energitjänstavtal.

Produktområde **Fjärrvärme** påverkades positivt på intäktsidan av den kalla vintern genom en större levererad värmevolym och positiv påverkan på effektintäkter. Detta motverkas dock till del av en varm inledning på hösten och ackumulerat är den försålda volymen lägre än planerat. Ytterligare compensation fås genom mer producerad el i kraftvärmeverken som dessutom sålts till ett högre pris än planerat. Under stora delar av året har naturgaspriserna varit osedvanligt höga. Under sensvåren sammanföll detta med kallt väder och stort värmebehov i Göteborg. Det stora värmebehovet i kombination med prisbildningen gjorde att kostnaden för fjärrvärmeproduktionen var relativt hög och täckningsbidraget på den ökade omsättningen var lågt. Vidare innehåller fjärrvärmebudgeten intäkter och kostnader kopplade till avyttrade verksamheter. Om det budgeterade täckningsbidraget justeras för avyttrad verksamhet uppvisar fjärrvärmeaffären ett täckningsbidrag som är 10 mkr bättre än planerat

I årets början fattades ett beslut att separera handel med biogas från produktion av biogas. All **Gashandel** (naturgas och biogas) samlades därmed i ett nytt gemensamt produktområde som saknar budget. Handelsdelarna av biogasaffären och den tidigare naturgashandeln har bokats om till detta nya produktområde.

Gasnät uppvisar en betydligt högre omsättning än budget. Avvikelsen baseras till absolut största delen på en ökad volym. På råvarusidan har ett bra bokningsarbete gjort att

kostnaderna relativt sett hållits nere. Budgeten omfattade en signifikant kostnadspost som ej kommer att realiseras, varför resultat efter finans är och kommer att bli bättre än planerat.

Produktområde **Kyla** uppvisar ett täckningsbidrag som är i linje budget, dock med några underliggande motverkande förklaringar i form av lägre effektintäkter men högre ersättning för värmeåtervinning. Övrig resultatpåverkan består i huvudsak av mindre utfört arbete än planerat och lägre kostnader för förebyggande underhåll och fastighetskostnader.

Under året har beslut om investeringar i Solcellsparken fattats av koncernens styrelse. I samband med detta omdefinieras det tidigare produktområdet Vindel till **Sol- och Vindenergi**. Arbetet med solcellsparken påbörjades i september och inga intäkter eller kostnader kopplade till solcellsproduktion är ännu bokförda. Det högre produktområdesresultatet är en priseffekt kopplat till högre elpriser och högre pris på elcertifikat än planerat. Detta motverkas till del av lägre producerade volymer, kopplat till Töftedal men även Big Glenn som planerats leverera i inledningen på året.

Intäkterna för **Stadsfiber** per oktober drygt 9 mkr bättre än budget. Såväl överföringsintäkter, anslutningsintäkter som tjänsteintäkter och entreprenader är högre än planerat. Lägre kostnader än planerat ger tillsammans med de högre intäkterna ett resultat efter finansiella poster som är nästan 12 mkr bättre än planerat.

Leveransvolymer, GWh	Period			Helår		
	Utfall 2018	Budget 2018	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2018	Utfall 2017
Fjärrvärme	2 691	2 795	2 649	3 685	3 741	3 511
Sol- och Vindenergi	78	89	96	104	118	124
El - Kraftvärme	285	170	133	358	238	215
Gashandel	901	679	719	1 053	833	910
Gasnät	713	673	756	821	784	950
Kyla	87	90	70	100	103	82
Elnät	3 470	3 712	3 510	4 275	4 558	4 340

2.3 Utveckling inom personalområdet

2.3.1 Personalvolym och lönekostnad

Belopp i tkr	Utfall tom okt 2018	Utfall tom okt 2017	Prognos 2018	Bokslut 2017
Lönekostn. exkl arvoden	370 178	395 355	449 950	474 623
Arbetad tid (årsarbetare)	773	831	928	1 005
Lönekostnad per årsarbetare	479	476	485	472

För att bedriva en effektiv verksamhet och se över våra kostnader så att vi kan genomföra planerade investeringar sker effektiviseringar i vår verksamhet. Tidigare beslutade effektiviseringar inom Verksamhetsområde Distribution och Göteborg Energi Nät AB och inom vår ekonomiorganisation har fått effekt på antalet årsarbetare.

Arbetad tid i ovan tabell motsvarar Göteborg Stads definition av årsarbetare. Antalet anställda i oktober är 921. Antalet anställda i oktober 2017 var 948.

2.3.2 Rekryteringssvårigheter - effekter

Vi upplever ibland rekryteringssvårigheter vad gäller projektledare, säljare och vissa IT-befattningar. Effekten märks framförallt på att rekryteringar tar lite längre tid och att kompetensbehovet ibland måste lösas med konsulter. Vi noterar också att kandidater förväntar sig ett högre löneläge än vad vi själva ser i marknadslönestatistik.

2.3.3 Övrig utveckling inom personalområdet

Inget specifikt att rapportera.

2.4 Investeringar

Investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar

Nettoutgifter i mkr	Utfall t o m okt	Prognos helår	Fg prognos helår	Budget helår
Nyinvesteringar	367	485	492	499
Reinvesteringar	312	415	458	451
SUMMA INVESTERINGAR	679	900	950	950

Biogas

Helårsbudgeten avser ny gaspanna för anläggningen i Gasendal. Såväl periodens utfall som helårsprognosen följer budgeten väl.

Elnät

Projektet *Anslutning av kunder inom Sörred Energi AB* har inte påbörjats på grund av juridiska frågor i samband med försäljningen av Sörred Energi AB och utfaller därför under budget i perioden. Inköp av nya mätbussar är flyttat till senare delen av hösten. Även exploateringstakten är lägre än vad som antogs i samband med budgetarbetet. Helårsprognosen bedöms 37 mkr lägre än investeringsbudgeten varav 19 mkr utgörs av investeringsbudgeten för Partille Energi AB vilket numera avyttrats. Därtill kommer den något lägre exploateringstakten än vad som uppskattas i budgetarbetet.

Energitjänster

Helårsbudgeten avser infrastruktur för laddstolpar såsom normalladdare och kollektivtrafikladdare samt teknisk upprustning av kundanläggningar. Den högre takten i utfallet i jämförelse med budget beror i princip uteslutande på investeringar i laddinfrastruktur. Helårsprognosen väntas överskrida budgeten med 3 mkr, men samtidigt med större interna variationer, då laddinfrastruktur väntas utfalla 8 mkr högre. Detta beror på eftersläpning från föregående år.

Fjärrkyla

Investeringarna i fjärrkyla understiger budget med 6 mkr i perioden. Framförallt beroende på lägre distributionsinvesteringar. Helårsprognosen väntas utfalla 18 mkr lägre än budget.

Fjärrvärme

På grund av resursbrist av projektledare inom distributionsverksamheten kan inte den planerade investeringstakten avseende ledningar upprätthållas. Den lägre investeringstakten inom Distribution kompenseras av en högre takt inom produktionsverksamheten där investeringarna utfaller 57 mkr högre än planerat i perioden, främst orsakat av investeringar på Sävenäs. Utbyggnad av den nya entrébyggnaden samt personalutrymmen bidrar med 24 mkr till och med oktober. För helåret fortsätter trenden med lägre takt inom Distribution. Detta kompenseras dock inom

Produktion, bland annat genom inköp av tomtmark i Sävenäs, och ger en prognos i linje med budget.

Gasnät

Utfallet ligger under budget eftersom reinvesteringar enbart sker vid läckor på nätet. Prognosen förväntas utfalla under budget.

Sol- och vindenergi

Det ackumulerade utfallet är 33 mkr högre än budget på grund av att byggnationen av Säge solcellspark inte är budgeterad. På helåret bedöms utfallet bli 45 mkr.

Stadsfiber

Framförallt är det en något lägre investeringstakt kopplat till *Nätförstärkningar & tomrör* som gör att utfallet är 5 mkr lägre än budgeterat i perioden. Orsaken är kopplad till stadsutvecklingen där flera projekt inte påbörjats som planerat. Helårsprognosen väntas, framförallt av samma skäl, utfalla 6 mkr lägre än budget även om interna variationer finns.

Belopp i mkr	Period, ackumulerat			Helår			
	Utfall	Budget	Avvikelse	Prognos	Fg prognos	Budget	Bokslut fg år
Biogas	6	5	1	8	8	8	2
Elnät	236	267	-31	329	330	366	304
Energitjänster	16	10	6	15	18	12	1
Fjärrvärme	279	250	29	373	396	375	308
Gasnät	4	9	-5	5	10	12	5
Kyla	30	36	-6	34	46	52	35
Stadsfiber	59	64	-5	83	89	89	62
Sol-och vindenergi	33	0	33	45	45	0	4
Övrigt	16	30	-14	8	8	36	40
Total	679	671	8	900	950	950	761

2.5 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

Inget specifikt finns att rapportera.

2.6 Nyckeltalsredovisning

Belopp i mkr	Utfall perioden 2018	Budget/målv ärde för perioden	Budget/målv ärde för helår 2018	Utfall 2017	Utfall 2016	Utfall 2015
Rörelse- resultat	612	602	827	823	802	-460
Resultat efter fin poster	465	463	660	640	610	-645
Kassa- likviditet	e/t	e/t	105	110	88	56
Soliditet	e/t	e/t	46	46	42	41
Eget kapital	e/t	e/t	5 992	5 670	5 393	5 111

2.7 Miljö

Miljömålsresultaten finns i avsnitt 1.1 Styrkort.